

Ομιλία του Προέδρου του ΣΕΒ

κ. Οδυσσέα Κυριακόπουλου

στην εκδήλωση της «ΕΕΝΕ»,

με θέμα:

**«Ο σύγχρονος επιχειρηματίας και η ανταγωνιστικότητα
/εξωστρέφεια»**

Αίγλη Ζαππείου, 1 Ιουνίου 2005

Πώς τα χαρακτηριστικά, οι πολιτικές και οι δράσεις του σύγχρονου επιχειρηματία οδηγούν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

Η ανταγωνιστικότητα και η εξωστρέφεια είναι έννοιες που χρησιμοποιούνται ευρύτατα χωρίς να έχουμε σαφή αίσθηση τι σημαίνουν και πόσο μας αφορούν. Γι' αυτό επαναλαμβάνονται μονότονα, χωρίς να συνειδητοποιούμε ότι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας που επικαλούμεθα, προϋποθέτουν ριζικές αλλαγές στον τρόπο που σκεπτόμαστε και δρούμε. Αλλαγές κυρίως στον τρόπο που αντιμετωπίζουμε τον υπόλοιπο κόσμο δηλαδή τους ξένους και τους μετανάστες. Κι' αυτό γιατί και οι δυο έννοιες ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια, αφορούν τη σχέση μας με τις άλλες οικονομίες και κοινωνίες, με τη θέση δηλαδή της χώρας μας στον κόσμο.

Η κοινωνία μας όμως, παρά τις μεγάλες αλλαγές που έχουν επέλθει τις τελευταίες δεκαετίες, διατηρεί ακόμη έντονα χαρακτηριστικά μιας κλειστής κοινωνίας με ισχυρά αμυντικά αντανακλαστικά. Στη διαμόρφωση αυτής της νοοτροπίας συνέβαλαν η γεωγραφική θέση και η μορφολογία του τόπου μας, δηλαδή νησιά και βουνά, η γλώσσα που μιλιέται πλέον μόνο στην Ελλάδα, η μακρά θρησκευτική αντιπαλότητα τόσο με τη Δύση όσο και με την Ανατολή και ο τρόπος που βιώσαμε τις σχέσεις μας με τους άλλους λαούς σε όλη τη διάρκεια της σύγχρονης ιστορίας μας.

Η νοοτροπία αυτή μας δυσκολεύει να δεχτούμε αλλαγές και επιρροές, μας περιχαρακώνει σ' ένα δικό μας σύστημα αξιών και αναπτύσσει μηχανισμούς που θα εμποδίσουν την εισβολή του «άλλου», του ξένου επενδυτή, του πολυεθνικού.

Μια τέτοια κοινωνία δεν μπορεί να συνεχίσει να λειτουργεί όταν ανοίγουν δίαυλοι επικοινωνίας με τον υπόλοιπο κόσμο, με κάθε τρόπο που η σύγχρονη τεχνολογία επιβάλλει και προφανώς οι αμυντικοί μηχανισμοί αρχίζουν να εξασθενούν. Σ' αυτή τη φάση βρίσκεται τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα, της οποίας η οικονομία ανοίγει με ταχύτατους ρυθμούς στον έξω κόσμο, ενώ η κοινωνία αλλάζει μεν κι' αυτή αλλά με πολύ βραδύτερους ρυθμούς.

Βρισκόμαστε έτσι μπροστά στο παράδοξο μιας οικονομίας ανοικτής στον κόσμο και μιας κοινωνίας που δεν μπορεί να κινητοποιηθεί συνολικά για να αντιμετωπίσει τη νέα κατάσταση, καθώς σε μεγάλο βαθμό εξακολουθεί να πιστεύει ότι μπορεί να λύσει τα προβλήματα με τις δικές της παρωχημένες συνταγές ενώ απολαμβάνει τα καταναλωτικά αγαθά που κυρίως εισάγουμε στην ελληνική αγορά.

Ο Έλληνας επιχειρηματίας και η σύγχρονη ελληνική επιχείρηση, που βρίσκονται στη δίνη αυτής της κοσμογονικής διαδικασίας αλλαγών στην οικονομία, δεν έχουν την πολυτέλεια να διατηρούν τέτοιες ψευδαισθήσεις.

Εμείς όλοι γνωρίζουμε:

Πρώτον, ότι το μερίδιο των ελληνικών προϊόντων και πολλών υπηρεσιών στη δική μας εγχώρια αγορά συρρικνώνεται καθώς τα προϊόντα μας εκτοπίζονται από αντίστοιχα ευρωπαϊκά και μη. Και δεν αναφέρομαι εδώ τόσο στις απώλειες που προέρχονται από τη χαμηλή ανταγωνιστικότητα αλλά σε μια καθολική σχεδόν τάση που συνδέεται με την παγκοσμιοποίηση και αφορά όλες τις οικονομίες.

Δεύτερον, ότι στις συνθήκες αυτές μόνη διέξοδος είναι οι αγορές του εξωτερικού μέσα και έξω από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τρίτον, ότι για να διεισδύσεις στις αγορές αυτές και να εμπεδώσεις και να διατηρήσεις τη θέση σου πρέπει να είσαι ανταγωνιστικός.

Απ' όλα αυτά προκύπτει ένα βασικό συμπέρασμα: **Ο σύγχρονος Έλληνας επιχειρηματίας δεν μπορεί παρά να είναι εξωστρεφής. Και μπορεί να είναι εξωστρεφής μόνο αν είναι ανταγωνιστικός.** Με άλλα λόγια, εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα είναι όροι επιβίωσης για την ελληνική επιχείρηση. Από την άλλη πλευρά, η κοινωνία εξακολουθεί, όπως επεσήμανα, να λειτουργεί εθνοκεντρικά, με αποτέλεσμα εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα να καταλαμβάνουν χαμηλές θέσεις στην κλίμακα των κοινωνικών αξιών.

Μέσα σ' αυτό το περιβάλλον ο Έλληνας επιχειρηματίας και η επιχείρηση πρέπει να λειτουργήσουν πρωτοποριακά: να ανοίξουν δρόμους και κανάλια επικοινωνίας, να δημιουργήσουν νέο ήθος, να καταδείξουν με την πράξη τους τη σημασία της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας. Για να συμβούν όλα αυτά πρέπει οι ίδιες οι επιχειρήσεις να ανταποκριθούν με επιτυχία στην πρόκληση του ανταγωνισμού, δηλαδή να συμπεριφέρονται, ανεξάρτητα από το μέγεθός τους, σαν να είναι υπερεθνικές και να συνδυάζουν αποτελεσματικά τη δυνατότητα παγκόσμιας πρόσβασης με την τοπική αγορά.

Το πώς θα προχωρήσει κάθε επιχείρηση σ' αυτή τη διαδικασία εκσυγχρονισμού εξαρτάται βέβαια από την δική της ηγεσία και τα στελέχη της. Πιστεύω, όμως, ότι μια σύγχρονη επιχείρηση πρέπει να πληροί ένα μίνιμουμ προϋποθέσεων.

Συγκεκριμένα, η επιχείρηση πρέπει:

1. Να προσανατολισθεί προς την παγκόσμια αγορά έχοντας πάντα ως κύριο στόχο τον πελάτη. Η βιωσιμότητά της θα εξαρτάται από την ταχύτητα προσαρμογής στις μεταβαλλόμενες προτιμήσεις της αγοράς.
2. Να οργανώσει την πρόσβασή της σε επιχειρηματικά ή κλαδικά δίκτυα διανομής και να προσαρμόσει την παραγωγή της στα διεθνή πρότυπα, χρησιμοποιώντας τις τεχνικές του benchmarking.
3. Να βελτιώνει συνεχώς το κόστος της με μέτρα αύξησης της παραγωγικότητας και με σύντηξη της αλυσίδας διανομής.
4. Να επιδιώκει συνεργασίες και συμμαχίες με στόχο την απόκτηση τεχνογνωσίας και τη πραγματοποίηση οικονομιών (outsourcing).

5. Να αποδεχθεί πως ορισμένοι τομείς ή κλάδοι δεν έχουν μέλλον και να διαφοροποιήσει τα προϊόντα της και τις δραστηριότητες εγκαίρως για να παραμείνει ανταγωνιστική.
6. Να δώσει έμφαση στην έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων.
7. Να επενδύσει στο ανθρώπινο δυναμικό, κυρίως για τη διεύρυνση των δεξιοτήτων και του γνωστικού επιπέδου των εργαζομένων, κατανοώντας ότι η γνώση αποτελεί σήμερα το σημαντικότερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.
8. Να προσφέρει στον εργαζόμενο ένα καλό εργασιακό περιβάλλον με συνεχείς προκλήσεις, αναγνώριση της συνεισφοράς του σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο και απολαβές ανάλογες με τις επιδόσεις του.

Οι προσαρμογές αυτές αφορούν κάθε επιχείρηση. Στην παγκόσμια αγορά όμως, θα επιτύχουν οι επιχειρήσεις εκείνες, που θα κατανοήσουν ότι επιχειρηματικότητα σημαίνει ανάληψη πρωτοβουλιών και ευθυνών, αποδοχή κινδύνων και υιοθέτηση καινοτομιών. Και το κράτος δεν έχει κανένα ρόλο να παίξει εδώ. Η ατομική επιχειρηματικότητα και το σύνολο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων δημιουργούν την ανάπτυξη και όχι κάποιες άνωθεν επιλογές και σχεδιασμοί.

Η ευθύνη για συνεχή βελτίωση της ανταγωνιστικότητας ανήκει συνεπώς πρωτίστως στις επιχειρήσεις και τις ηγεσίες τους. Και οι επιχειρήσεις επιτυγχάνουν όταν παρακολουθούν τις εξελίξεις από κοντά, όταν προσαρμόζουν την προσφορά τους στη μεταβαλλόμενη ζήτηση, όταν καινοτομούν και όταν κατακτούν κάποιο προβάδισμα στις αγορές, προβάδισμα το οποίο φυσικά προσπαθούν να διατηρήσουν και σε βάθος χρόνου.

Προσπάθησα να σκιαγραφήσω το προφίλ μιας σύγχρονης επιχείρησης. Τέτοιες επιχειρήσεις υπάρχουν πολλές στη χώρα μας και σε πολλούς τομείς και συνιστούν έναν ιδιαίτερα ισχυρό πυρήνα εκσυγχρονισμού. Όμως, παράλληλα με αυτές υπάρχουν και επιχειρήσεις που βραδυπορούν. Επιχειρήσεις που δεν μπόρεσαν να προσαρμοσθούν έγκαιρα στις αναγκαίες μεταβολές, περιορίστηκαν αναγκαστικά στην εγχώρια αγορά, όπου και δεν μπορούν πλέον να αντιμετωπίσουν τον διεθνή ανταγωνισμό.

Σε τελευταία ανάλυση όλα εξαρτώνται από τη βούληση, το όραμα, την αποφασιστικότητα του επιχειρηματία. Βέβαια οι επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται μέσα σε μια κοινωνία και ένα κανονιστικό περιβάλλον, το οποίο καθορίζει, σε μεγάλο βαθμό, την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται επαρκώς στον ανταγωνισμό και να προσαρμόζουν τα μεγέθη τους στα νέα δεδομένα.

Εκεί βρίσκεται η αιτία του προβλήματος στην Ελλάδα. Αντί οι επιχειρηματίες να δίνουμε μάχες στη διεθνή αγορά με τον ανταγωνισμό, δίνουμε μάχες εδώ με την πολιτεία, τη διοίκηση, την τοπική αυτοδιοίκηση, με οργανωμένα και μη συμφέροντα. Με ξεπερασμένες αντιλήψεις και στερεότυπα. Καθημερινές μάχες νοοτροπίας για το αυτονόητο. Η ανασφάλεια και η φοβία μάς κάνουν μη

ανταγωνιστικούς. Γι' αυτό θεωρώ ότι η αλλαγή νοοτροπίας αποτελεί τη στιγμή αυτή τον πιο κρίσιμο παράγοντα που θα καθορίσει το οικονομικό μας μέλλον.

Εμείς στον ΣΕΒ πιστεύουμε πως η Ελλάδα μπορεί να γίνει το νέο κέντρο επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης στη νότια Ευρώπη. Είναι εφικτός στόχος που θα αλλάξει τη ζωή κάθε Έλληνα πολίτη. Το νέο εθνικό μας όραμα ως συμπεριλαμβάνει το μετασχηματισμό της ελληνικής κοινωνίας και την οικοδόμηση μιας νέας νοοτροπίας για αυτό ομόφωνα η Γενική Συνέλευση του ΣΕΒ ενέκρινε την Χάρτα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων κάνοντας ένα πρώτο υπεύθυνο βήμα για αλλαγή και συμμόρφωση σε ένα πλαίσιο αξιών και κανόνων :

- Για μια κοινωνία που θα δέχεται με αυτοπεποίθηση το νέο, θα καινοτομεί αλλά και που θα σκέφτεται μακροπρόθεσμα,
- Που δε θα φοβάται να διακινδυνεύσει δημιουργικά,
- Ένα κράτος με κανόνες σαφείς και σταθερούς που ισχύουν για όλους,
- Που εκπαιδεύει τους πολίτες του στην επιχειρηματικότητα,
- Που δίνει στις επιχειρήσεις δυνατότητα να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις αλλαγές.

Ας αφήσουμε τους Έλληνες επιχειρηματίες να δημιουργήσουν όπως πάλι πρόσφατα οι Έλληνες εφοπλιστές κυριάρχησαν στην παγκόσμια ναυτιλία.

Μαζί εργοδότες, εργαζόμενοι και πολιτεία μπορούμε να επανατοποθετήσουμε την Ελλάδα στο διεθνή οικονομικό χάρτη αν αλλάξουμε νοοτροπία.

Κυρίες και κύριοι, αγαπητοί φίλοι,

Δεν έχω σταματήσει να πιστεύω ότι μια νέα περίοδος ανάπτυξης για την ελληνική οικονομία είναι εφικτή.

Η διαπίστωση αυτή δίνει και το στίγμα της μακροχρόνιας αναπτυξιακής μας στρατηγικής στον ΣΕΒ: Να δημιουργήσουμε, η να συμβάλουμε στη δημιουργία των προϋποθέσεων που θα επιτρέψουν με νέες επενδύσεις και αναδιαρθρώσεις σε όσο το δυνατόν περισσότερες από τις επιχειρήσεις που ήδη λειτουργούν αλλά και σε νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες να διευρύνουν τον πυρήνα των ισχυρών και σύγχρονων επιχειρήσεων. Η οικονομική ανάπτυξη σε τελευταία ανάλυση θα εξαρτηθεί από την ταχύτητα με την οποία νέες ή παλαιές επιχειρήσεις θα προστίθενται σ' αυτό τον αρχικό πυρήνα.

Ανταγωνιστικές επιχειρήσεις για μια ισχυρή Ελλάδα!

Σας ευχαριστώ